

Arkivsak-dok. 22/00089-47
Saksbehandler Anja Pettersen

Saksgang

Møtedato

Formannskapet

27.08.2026

42/26

Saksframlegg

Høringsuttalelse til ny forskrift om tilfluktssteder

Kommunedirektørens innstilling:

Pkt 1. Farsund kommune gir sin tilslutning til forslaget om ny forskrift om tilfluktssteder.

Pkt 2. Farsund kommune forutsetter at kommuner som ikke omfattes av formelle krav til plan i kap. 2 (om utsatte kommuner) får klar veiledning på hvordan kommunen skal forholde seg til bruk av tilfluktssteder.

Vedlegg

Høringsbrev

[Høring av forskrift om tilfluktssteder - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Saken kort fortalt

Utdrag fra høringsnotatet:

«Justis- og beredskapsdepartementet sender på høring et forslag til ny forskrift om tilfluktssteder. Forslaget skal bidra til å beskytte sivilbefolkningen mot luftangrep i krig, og til at særlig viktige virksomheter kan opprettholde sin drift i krigssituasjoner. Forslaget er en del av en helhetlig plan for å beskytte sivilbefolkningen i en krigssituasjon, hvor tilfluktssteder er ett av flere tiltak. Hvis en krig oppstår, vil det tryggeste for store deler av befolkningen være å oppholde seg der de er. Mange som bor i utsatte områder skal krigsutflyttes fra en utsatt til en tryggere del av landet. Noen må bli værende i områder som er krigsutsatt. Disse skal ha tilgang på et tilfluktssted. Krigen i Ukraina har lært oss at god beskyttelse av sivilbefolkningen ikke innebærer at alle har tilgang til et tilfluktsrom. Å ha tilgang til et tilfluktssted som en

parkeringskjeller hvor man kan oppholde seg over et kortere tidsrom, er egnet som beskyttelse. Å sikre et tilstrekkelig antall tilfluktssteder vil derfor ikke bare skje gjennom bygging av nye tilfluktsrom, men også ved at kommuner kan rekvirere private eiendommer, som parkeringsanlegg, til å være et tilfluktssted for deres innbyggere. Forslaget innebærer at utsatte kommuner må utarbeide konkrete planer for tilfluktssteder. Utsatte kommuner er kommuner hvor befolkningen anses å være særlig utsatt for konsekvensene av krigshandlinger. Kommunene vil få aktiv veiledning fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) og Sivilforsvaret i utviklingen av disse planene.

For kritiske stedbundne virksomheter, som sykehus, skal staten ved ansvarlig departement vurdere behovet for tilfluktsrom.»

Bakgrunn

Mange innbyggere forbinder sivilbeskyttelse i krig kun med tradisjonelle tilfluktsrom. Den nye forskriften klargjør at det finnes mange alternativer for beskyttelsessteder; egenberedskap, opphold i eget hjem, evakuering til tryggere sted, dekningsrom (tunnel, parkeringshus osv) og tilfluktsrom. Dette ble lansert også i Totalberedskapsmeldingen

Ordet tilfluktssteder er nå et samlebegrep for flere typer sivilbeskyttelsestiltak.

Utdrag fra høring:

«Beskyttelse der du er; I mange tilfeller er det beste tilfluktsstedet å bli der du er. Tilfluktssteder som gir beskyttelse der du er, er steder som normalt kan lukkes og låses av, og dermed gir fysisk beskyttelse mot omgivelsene. Beskyttelse der du er kan også være det beste alternativet ved fare for missilangrep dersom man ikke er i umiddelbar nærhet til et tilfluktsrom eller dekningsrom. Man bør da trekke ned i kjeller dersom det er tilgang på det, trekke inn i bygget og holde seg unna vinduer. Dersom bygget ikke har kjeller, bør det søkes tilflukt på steder i bygget der konstruksjonen er solid, for eksempel i trappeløp. Beskyttelse der du er kan i mange situasjoner være tryggere enn å forflytte seg over større avstander for å søke dekning.

Lokasjoner i tryggere områder I kriser kan det være behov for å flytte hele eller deler av befolkningen til tryggere områder. Lokasjoner i tryggere områder medfører forflytning over kortere eller lengre avstander, og for en viss varighet. Slik forflytning kan enten skje på eget initiativ eller etter råd eller pålegg fra myndigheter. Politiet har ansvaret for å iverksette evakuering av befolkningen ved hendelser i fred, krise og krig. I krig har Sivilforsvaret ansvaret for krigsutflytting av befolkningen fra områder som er eller kan bli utsatt for krigshandlinger. Begrepet dekningsrom ble introdusert som en kategori tilfluktssted i Totalberedskapsmeldingen. I meldingen defineres dekningsrom som «Permanent beskyttelsesrom uten CBRN beskyttelse for vern av befolkningen mot konvensjonelle våpen, eller andre relevante trusler som følge av bruk av slike. Dekningsrom er i meldingen og i forskriftsforslaget definert som en egen kategori av tilfluktsrom. Hensikten med å innføre denne kategorien av tilfluktsrom er å raskt kunne øke dekningen av rom som kan gi beskyttelse mot de vanligste virkningene av luftangrep, til en lavere samfunnsøkonomisk kostnad.»

Uansett hvilke dekningsråd som gis, vil disse komme til innbyggerne via Nødvarsel på mobil.

Vurdering

Kommunene har ventet på denne forskriften og setter pris på at den nå snart blir vedtatt. Kommunene mottar spørsmål fra innbyggere om sivilbeskyttelse og ønsker klar informasjon og klare retningslinjer til innbyggerne.

Farsund kommune er ikke utpekt som såkalt utsatt kommune.
Oversikt over utsatte kommuner:

<https://www.sivilforsvaret.no/oversikt-over-kommuner/>

Kommuner som ikke er utpekt har ikke formelle krav til kartlegging og planlegging for kommunens mulige tilfluktssteder (herunder tunneler, parkeringshus, fjellhaller eller lignende). Vi ser det likevel som en selvfølge at også kommuner som ikke er utpekt må ha en oversikt og at det (fra Sivilforsvaret) skal gis tydelig informasjon til innbygger om bruken av tilfluktssteder i krise. Dette vil vi oppsøke nærmere veiledning om gjennom vårt samarbeid med Sivilforsvaret og Statsforvalteren

Særlig om byggekrav til tilfluktsrom

Mange har vært spent på eventuelle krav om *nybygging* av tilfluktsrom. Dette er løst slik, utdrag:

«Det foreslås ikke å gjeninnføre en allmenn plikt til å bygge tilfluktsrom i nybygg over 1000 m². Dette er en endring fra det regjeringen signaliserte i Totalberedskapsmeldingen (Meld. St. 9 (2024-2025) Totalberedskapsmeldingen – Forberedt på kriser og krig). Det er ikke hensiktsmessig at alle nye bygg, uavhengig av om de er plassert i et område hvor det er sannsynlig med luftangrep, skal ha tilfluktsrom. Da er det bedre å raskt sikre tilfluktssteder for de områdene som vurderes som utsatt og for de kritiske virksomhetene som må opprettholde drift i en krise eller krigssituasjon. Enkelte utsatte kommuner som trenger flere tilfluktssteder, kan ha behov for å pålegge utbyggere å bygge tilfluktsrom. Hvordan en slik mulighet for kommunene til å innføre byggeplikt skal se ut, vil regjeringen komme tilbake til.»

Dette synes fornuftig ettersom behovet sees ut fra befolkningstetthet, beliggenhet med mer. Det viktigste er raske dekningsløsninger og tydelig informasjon for innbygger. Samtidig gir forskriften mulighet til å kreve bygging av tilfluktsrom hos kritiske virksomheter og kravet til vedlikehold av eksisterende tilfluktsrom er strenge. Og regjeringen vil komme tilbake til om utsatte kommuner skal kunne gi pålegg om byggeplikt.

Konsekvenser for barn og unge

Ikke vurdert

Konsekvenser for klima og miljø

Ikke vurdert

Økonomiske konsekvenser

Ikke vurdert

Konsekvenser for folkehelse

Ikke vurdert

Konklusjon

Formannskapet anbefales å gi sin tilslutning til ny forskrift om tilfluktssteder. Farsund kommune forventer at kommuner som ikke er i kategorien «utpekte kommuner» gjennom forskriften og det videre arbeidet i regjeringen, gis presise føringer for håndtering av tilfluktssteder selv om det ikke foreligger formelle krav til plan.